

वैष्णव

ग्रंथसंख्या ३०० ✓

ASHA ARCHIVES

आशा मरुकाथि

938

ASHA ARCHIVES

श्री गणेशाय नमः ॥ विभ्रेश्वर नमस्तु नमो यथा ध्यायनेन्दनः ॥ गणपतिस्तु नु ते टीकां खण्डकाव्यस्य वेत्सुटा ॥ १ ॥ अथ
 प्राकृतनकर्मा यची यमान पुण्य परं यथादिनमहाभां वोति विनगं भूवनतल वितलस्य शः प्रशुद्धिजन्मा चौर
 मिधानः कल्पितप्रथमो वनाचलुस्थितशोभो कर्षवत्या कदाचिदा जेपु आसह संसार सुखमनुभवं न किं विदि
 लोकयन् ॥ नत्था एजमुआः बहुतर दिवसोऽपचितमन्मथ विकारमुपलभ्य दुर्जनने जनेः प्रकटितममथ विकारे स
 तिनृपा रयादराड नायेकपुत्रैरुद्धं धनाय वधूभूमी नियमान् चौरपूर्वा नुभूत सुखस्मृतमभिनयन् ॥ अथापिन्या
 दिपंचाशु द्विस्तोकेः लोकान्मविनोदाय स्वकिति मेव प्रायो गुणभूयस्य कृतवान् ॥ न यथा ॥ अथापिनां कनकचं पे
 ति अथापि उद्धं धनाय वधूभूमी नियमाने पिनां एजपुत्री चित्तमिति द्द्वः पूर्व परमशीः कथं भूतानां कनकचं यके

दामगोरी सुवर्णचंपकमाले वपीतां गीः एतेन गात्रलावण्यमुक्ते वरणी कर्षश्च गौरपीने कर्णे धेने निविश्वः ॥ पुनः
 किं भूतां फुल्लारविद्वदन्ता फुल्लविकसितं यदरविंदंतद्वनमास्यं यस्य तासां प्रहसितमुखी मीन्यर्थः ॥ पुनः किं
 तनुरेमराजिंतन्वीस्तस्मादेमराजी रोमावलीयास्याः तासां पुनः किं सुप्त्रोधिनां सुप्त्रावासे उन्निनाच सुप्त्रोधिनां तां
 अथापिनां कनकचं यके दामगोरी फुल्लारविंदवन्ता ननुरेमराजीम् ॥ सुप्त्रोधिनां मदनविह्वलसालसां गी
 मविश्या प्रमादगलितामिव चिंतयामि ॥ ५ ॥

रात्री जागरावसाचिरे सुप्त्रोधिनामित्यर्थः ॥ पुनः किं मदनविह्वलसालसां गी मदनेन केदरेण विह्वलं अतयेव सा
 लसावलपुक्ते अंगयस्याः तां कामिव विशामिव वागे वसापिव स्मरणमि किं भूतां विशां प्रमादगलितां प्रमादेनान
 च धानेन गलितां तां विस्मरणत्वमागतामित्यर्थः विशानात्री काचित् जेष्ठस्त्री नाम ग्रहणयोग्यत्वात् तदुक्ते सा

परोयाभिभूततस्यवधस्यवक्रकर्मणःगुरोःजेष्कलत्रस्यकीर्तनीपापकारणननुव्यभिचारेजातेनन्यलीत्वमेवास्या
कथमिद्वैतैतत्सत्यंजधर्वविवाहेनयलीत्वमस्याजानन्वात्अत्रलोकपरंपरायातांकिंचनेवप्रमाणं॥१॥अथापि
इदानीमरणकालेपिपुनस्तान्धाभूतांपूर्ववत्स्वागतांयस्यामितदासंप्रतिदोनीमेवगात्राणि सुशीतलानिकरोमी

अथापितांशुशीमुखीनवयौवयोवनाद्यापीनस्तनीपुनरहंयदिगौरकांतिम्॥

यस्यामिमन्मथशरणलपीडितांगीगांणिसंप्रतिकरोमिसुशीतलानि॥२॥

तियोजनासुखजनकानिचतानिशीतलानिचसुशीतलानिइतिविग्रहः॥किंभूतानांशुशीमुखीचंद्रवदनाश्र
तएवशैत्ययात्सुशीतलानिगात्राणिकमित्यन्वयः॥पुनःकिंभूतांनवयौवनाद्यानवनूतनंयौवनंमारुण्यंते
नोव्यायुक्तातापुनःकिंभूतापीनस्तनीपीनोपुष्टेस्तनोवसौजोयस्यास्तापुनःगौरकांतीमनोहरशोभायुक्तेपुनः
३४

मन्मथशरणलपीडितांगीकामवाणाएवनलोऽग्नितेनपीडितेर्ध्वंभ्रं गंगानयस्यास्ताम्॥२॥अथापिइदानी
प्राणोपगमनावसरेयियदितांपुनःयस्यामिश्रवलोकयामितदावाहुयुगलेनसंपिचनीर्धयमालिङ्ग्यतस्याःव
क्त्रेपिवाप्तिकिवत्उन्मत्तवत्पुनःकिंसिवमधुकरोधमरईष्टंवाङ्कितकमलवदमिवयथाभ्रमरोवाङ्कितकम

अथापितांयदियुनःकमलायताक्षीयस्यामिपीवरययोधरमारखिन्नाम्॥

सपीअवाहुयुगलेमपिवाप्तिसुक्तमुन्मत्तवधुकःकमलंयथैश्वरम्॥३॥

लेकमलान्तर्गतमधयिवतियथाहमपितद्वत्सांतर्गममनंपिवाप्तिसुक्ताश्रयः॥तथाशब्दार्थःकिंभूतानांकम
लायताक्षीकमलवत्आयतेअक्षयस्यास्तापुनःकिं॥पीवरययोधरमारखिन्नापीवरोत्पूलौयोययोधरौकुवौ
तयोभाइगौरवनेनखिन्नां॥३॥अथापितांएतादृशीनिधुवनकमनिःसहंगीनिधुवनकमनेनसुरतश्रमे

एतानि सहस्रालसं अंगं यस्यास्तौ पुनः कथं भूतो आ पांडुगंडयति तालकं कुंतला ली. आरुचन पांडुधू सरो यो गं
डो कपो लो नयोः पतिता अलंकारं के शरवन विरेषा मां कुंतलं नाचिकुराणा अली सम हो यस्यास्तौ पुनः
अंत करेण मत्सर एण मावहती किमिव प्रच्छाया पलतं कर्म इव पुच्छं न गुप्ते यन्यायते न कृतं कर्म इव पुनः कथा

अथापि नो निधुवनः कमनी सदा गीमा पांडुगंडयति तालकं कुंतला ली म

पुच्छं न्याय पलतं मंतरि वावहती कण्ठा वसक्त मृदु बाहु लो नो स्मरामि ॥४॥

वशक्तः मृदु बाहु लतां केठे शक्त मृदु को सले बाहु लने नुज वल्लो यस्यास्तौ ॥४॥ अथापि इदं निमयि उचसि प्रातः
समयेः वीज विनं सवदना तां स्मरामि विडया लजयो विनं प्रवदने अवनेनं मुखे यस्याः तां एतद्वच मनु भूय प्रातः
समये मुखे दर्शयितुं अशक्ता भवतीत्युक्ता स्त्री लक्षणा म किं भूताना सुरत जागरुर्णिमानतिर्यग्बल ताल
कदीर्घने त्राञ्ज गार सार कर माने आवर्तमानेति र्यग्बल नीवे की भूयमाने तरल ताल के च च लाक्ष क नीति के दीर्घे वि

शालेने वे लोचने यस्यास्तौ पुनः किं भृंगार सार कमला कर राजहंसी भृंगार सारो यत्र तत्के लि गृहं तदेव कमला करः
के लिसरो न स्य राजहंसी तां राजहंसी मि व विहराणी लामने नो तमं जाति यद्भी नीत्युक्ता भवतीति ॥५॥ अथापि
अथापि तां सुरत जागरुर्णिमानति र्यग्बल तरल तार कदीर्घने त्रा म भृंगार सार कमला कर राजहंसी वी
डा विनं सवदना सुरसि स्मरामि ॥५॥ अथापि ता यदि पुनः अवनायना क्षीय श्यामि दीर्घ विरह ज्वरिता ग
यक्षीम ॥ अंगे रहं समुपगुह्य ततो पिगाढं नोन्मीलयामि नयने न च तां त्यजामि ॥६॥ ॥ ॥ ॥
दानीं अयि अहं यदि पुनः पश्यामि तदा नयनेने त्रे न उन्मीलयामि न प्रकाशयामि किं कृत्वा अंगे प्रति गात्रैः गाढं
निष्ठुरं यथा स्यादेवं समुपगुह्या लिंगे ततो पिदेते न तरमपि नो च तां त्यजामि न प्रेवामि किं भूता अवरा यना क्षीय वरा
पर्यंत आग्रते दीर्घं अक्षणी लोचने यस्यास्तौ पुनः किं दीर्घ विरह ज्वरपीडिता गा यक्षी म दीर्घ विरहे न मह वि श्रेष्ठे रा

चरितापीडिता अंगयष्टीयस्यास्तांयष्टिश्च उन्नयधे श्रेष्ठार्थः अन्योपिकश्चित्त्वरितपुरुषांतरेण गाढमालीग्यते
 सोपिविगलितज्वरेभवतीति वैद्यमत्तकुत्रापि ॥ ६ ॥ अथापिजीवनमंदेयितास्मरामि किं भेता पूर्णानुसुंदरमुखी
 पूर्णः पार्वणो यश्च चन्द्रसदृशुच्चरं मुखं वदनं यस्यास्तां पुनः किं सुगतरता उवसत्र धारी सुंदरनिधुवनतदेवता
 अथापि तां सुरतेता एव सत्र धारी पूर्णानुसुंदरमुखी मदविह्वलांगी ॥
 तन्वी विशालजघनस्तनभारविनोमव्यालोलकुंतलकलायुवती स्मरामि ॥ ७ ॥
 एवंच न्यतस्य सत्र धारी अगस्त्यचिकाना पुनः किं मदन विह्वलांगी मदनमत्ततयो विह्वलं शिथिलं अंगं देहो यस्या
 स्तोयदामदो हर्षतेन विह्वल अंगं यस्यास्तां पुनः ॥ तन्वी रुद्रांगी पुनः विशालजघनस्तनभारविनोम विशालप्ये
 जघनस्तनाश्रीणी यथा धरतेषां भारो गौरवतेन खिनता अन्योपिम रुद्राकांतस्मरि नो भवतितीतान्यर्थः पुनः या

लोलकुंतलकलायुवती बालोलाः केशास्तेषां कलायः सप्रहो विद्यते यस्यास्तां विपरीते रमा विजा उक्ता ॥ ८ ॥ अथा
 पिमेरगा समये पितो अयेने महार्हश्याशा एतादृशी स्मरि कीदृशी मधुन वदनचक्रमिधकस्तूरिकापरिम
 लो अवि सपि गंधां मधुराचिके रोगयश्च दत्ते कमल यज कर्दमस्तनयुक्ता या कस्तूरिका मृगणाभिव स्याः परि
 अथापि तामधुराचिके दत्तये कसि अकस्तूरिका परिमलास्य विसर्पि गंधाम ॥
 अन्योन्यवंचुपुटनुवन खजरीटे युग्माभिरामनयनो अयने स्मरामि ॥ ९ ॥
 मलो विमर्दो अथ सौरभस्तस्या दुःखः विसर्पि संचरियो गंध सौरभस विद्यते यस्यास्तां अपि को वमन्यर्थ इति अत्यर्थे अपन्य
 यः विमर्दो अथ परिमलो खजनमनो हरे इत्यमरः किं भुजांतां अन्योन्यवंचुपुटनुवन खजरिटे युग्माभिरामनयनो अन्य
 न्यपरस्परस्य वंचुपुटेन वंचकसंपुटेन वुच्यते यस्यास्तां दृश्यते खजरीटे युग्मं खजनं युगलं तद्वत् अतिरामे मनो हरे

नयनेलोचनेयस्यास्तां ॥ ८ ॥ अथापि प्राणो यगमनसयेयिनिधुवनेसुरतेयतादंशी स्मरामि विंतायामिकीदंशी मधु
यानेनमेशयानेनरक्तालोहितसुखी चहामधुयानरक्तामशमशुष्यरसेद्वयमरः ॥ पुनः किंलीलाधरांलीलाहेलांघ
रयतिविभर्ततीति लाधराः पुनः किंरुशतनुंरुशक्षा मातनुः सरीरंयस्यास्तां पुनः किंचयलायताक्षीचपलेचंचले आ
अथापितां निधुवनेमधुयानरक्तांलीलाधरांरुसतनुंचयलायताक्षी ॥

कास्मिरगंधमृगनामिकृतांगरांगो कर्पूरपूगपरिपूर्णसुखस्मरामि ॥ २ ॥
यतेदीर्घे अक्षिणलोचनेयस्यास्तां पुनः किं कास्मीरगंधमृगंरुगनामिकृतांगरांगो कास्मीरः कुकुमगंधश्चंदनंरु
गनामिकस्तूरिकोतेः रुतंगरागः सरीरलेपोयस्याः सातां पुनः किंभूतां कर्पूरपूगपरिपूर्णसुखी कर्पूरोद्य
नसारः पूगपूगीफलंताभ्यां परिपूर्णसुखयस्याः तासांघनसारः पूगः कमुकवंदयोरित्यपि ॥ २ ॥ अथापि प्राणां

नसमयेपिप्रायाया प्राणकवहूभायानन्यपूर्वदृष्टचंदनं सुखंयतादंशी स्मामिकीदंशी कनकगौररुतांगरांगं कनकगौरे
राकुंकुमेनरुतः अंगरागजिलेकोयस्याव्रतत्करणगौरयतादंशी पुनः किंभुनेतदं अतेसुरतमद्योपखेदविंदुभिर्घ
र्मजलकर्णेर्वित्ततव्याप्रं पुनः किरतिखेलविलोलनेत्ररतिखेदेनसुरतसमेणविलोलेचंचलेनेत्रेयस्यास्तां पुनः

अथापिनाकनकगौररुतांगरांगंयखेदविंदुवित्तनंवदनंप्रियाया ॥
अंतेस्मरामिरतिषेदविलोलनेत्रराहयरागपरिभुक्तमिवेन्दुविंस्वं ॥ १ ॥
किंराहयरागपरिभुक्तं दुंदुभिः केयस्यउपरागः गांलेनपरिभुक्तीयीतरसद्वन्दुमडलमिवस्ममिः एतेनभुखस्यसं
पूर्णनिर्मलताचोक्ता ॥ १० ॥ अथापितन्मनसिस्मसिमिचिंतेसं परिबर्तनेतिष्टितिस्थितिपालपुत्रान्पराजकन्यया
मपिभुजवतीसतिस्थिकां कुर्वन्ति सतिकोपात्पूर्वजनिजकेलिकोधाजीवतिमंगलत्ववचः शुभवमपिभुजव

कायकनकपत्रं श्रमराविशेषं कर्णो श्रुतौ रुज आरोपितं तत्संवरिवर्तने प्रागवस्थायां समुद्र तकेलिकल होय जात
कोधवसन करण भरण को यात यही हरः मयि धुत वति सति वेदं मद्रु मिमि मनसि संधाय श्रवणं व्यपेमाति श्रय श्रव
कनकन कर्ण या साति धि कुत वति न्यर्थः कथं भूता या सिति पाल पुत्राः राजन या के श्राविकु ए यस्या सातां श्रालव
श्रया पित नमनसि संघरिवर्तने च रात्रौ मयि धुत वति सिति पाल पुत्रा ॥

जीवेति मंगल वचनं यदित्युक्तं को यात कर्णो रुतं कनकपत्रमराल के श्राव ॥ ११ ॥

जिन जिह्ववक्त्रमित्यैः श्रनालयन्या इति या धे मौ नं यस्या इत्यर्थः ॥ ११ ॥ श्रया पित मरणा समये पिपियाया वलभायाः सु
खं स्मरामि कुत्र विचरीत स्नामि योगे विचरीतं यदुत्तं सुरतं तस्यामि योगसंबंधं तस्मिन् ननु कं रति रहस्य ॥ इत्यं सुरत सम
र्द्धं समुद्र ता यतस्य प्राणा पिपायाः एतादृशीं सुखं स्मरामि तत्की भूत मास्यं कनक कुण्डलं च सुगंडं कनक कुण्डलाभ्यां

स्वर्ण कर्ण पुराभ्यां च द्यौः चिह्नितौ गडो कपोलौ यस्य ततः पुनः आदोलनं त्वमजल स्फूर्तं सांडु विंदु एतद्वदनं चिंतय
मि आदोलनं नान्यं न पुन्यं चालनादभितं यदुसः जलं घर्षे दंतस्य स्फुटाः अव्यक्ताः सांडोः निविडा ये विंदवः श्रव कना
स्तदेव मुक्ता फलप्रकर मिदुरितं ॥ १२ ॥ श्रया पितं स्मरामि प्रणय भंगुरदृष्टि यातं प्रणये सुरत या चने सति भंगुरं वक्ति
श्रया पित कनक कुण्डलं च सुगंडं मास्यं स्मरामि विचरीतं रता मि योग ॥
आदोलनं त्वमजल स्फुटं सांडु विंदु मुक्ता फलप्रकरं विस्फुरितं पिपाया ॥ १३ ॥

तं यदृष्टि यातं अवलोकनं ततः स्मरामि प्रणयः प्रसवे ये स्त्रिया वा भावि श्रम योरिति विप्रो श्रांतां किं भूतां की दृशीं स्म
रामि एतौ सुरत या विभ्रमः विलास लेन भंगः शरीर चाल चालनं तन केवलं स्मरामि वस्त्रांतरं खलन रुचो ययो धरं तत
स्मरामि वस्त्रांतरं खलन चारु यो धरं तं किं भूतां तौ यययो धरं तः कुचैः कटेश्च तन केवलं तमपि देता नां दं दो धरं

किं भूतेतदेतच्छब्दश्चनखंदनसंदनदसनखंदनेदंतभान्तदेवमंदनं अलंकारे यस्य यत्र वा सत वाम मुचार्यार्थः
॥१३॥ अथापि त्रयमपि तांवलभांप्रियास्मरामि किं भूतांनां असौ कपलवरकहस्तां अशोकस्य नेनूतन नो यत्प
लव किमलयस्तद्वदुक्तौ लोहितौ हस्तौ करौ यस्यासाता पुनः किमुक्ता कला यद्यदि च विनचूनु काग्यां मुक्ता कला
अथापितां प्रणय मंगुरदक्षिणांतस्था स्मरामिरतिविभवमगात्रमंगं ॥

वस्त्रासरचलनचारुपयोधरातेंदतद्धृदं दर्शनखण्डनमंडनं वा ॥ १३ ॥

येन मुक्ता हारेण परिचुयितं संसक्तं चूतु काग्रं यथो धरं यं धं यस्याः तां पुनः किञ्च न स्मितौ कृशितयो राड रग एड भित्तिं
 च न स्मितो नाभ्यंतर हसितेन पुलकिने पादुरे धू सरे ग एड भित्ति कपोल प्रदे शो च स्याः तां त उक्त विक विक सित कपो
 लां न मुत्कुल लोचनं वयत् कि वि धि दित दं ता य ह सितं तत् स्मितं विडु भित्ति कुड्रे प्रदे शे च स वि भा गा व का स यो रिति

विश्वः पुनः किं अलसहं सगतिम् अलसो मंदगमनो यो हं सस्तस्य गतिरिव गतियस्याः तां यद्वा हं सा प्रकृत्यैव मंदगत
यो भवति अलसाहं यस्य गतिरिव गतियस्याः ताम् ॥ १४ ॥ अथापि इदानीं मंदितस्याः प्रियायां तस्मै रामितं किं न
अथाप्यश्लोकं नवपद्मवरकहस्तां मुक्ताकलापपरिवृंविनचूचुकाग्रा ॥ अतस्मिन् तो दृष्टित
पाण्डुरगंदभित्तिं तो वलभामलसहं सगतिस्मै रामि ॥ १५ ॥ अथापि तत्कनैरेण्यनो रुदेशे
न्यस्तस्मै रामिनस्वरक्षतलक्ष्मनस्याः ॥ आशुते हे मरुचिरं वरमुष्मिनाया लजावशात्कारं नथ नमो दु
स्वरक्षतलक्ष्मणं स्वरक्षतस्य कररुहस्य तस्य लक्ष्मचिह्नं तत्किं न्यस्तं आरोपितं कुत्र कनकैरेण्यनो रुदेशे कनकैरे
राडनाचंदनयुक्तसुवर्णधूलिना चोर्वितो यो यो नो रुदेशः पृथुर्भागस्तत्र सा कपार्थिवादीनां मध्यपदलोपो व
क्तव्यः सुवर्णसैलाकां मणिशिष्यवदनचक्षिः कीयते कनकैरेण्यनो रुदेशे गोभवति काश्चिन्ने विलुप्तो पत्ये च नो व

वचनेति पदसागर पुनः किं आकृष्टहेमरुचिरं वरं आकृतं अक्षिप्रहेमवत्सुवर्णं वदु चिरमनोहरं अं वरेवत्
यस्य यस्या दानत पुनः किं करधत्तं करेण धत्तं पिडितं किं भूतायास्तस्या अतएव लजा वशात् पीडावसात् नतं न
स्यात्थानादु मितायास्तस्या वृजत्याः गच्छत्याः यद्दानं केवलं तस्या तत्स्मरामि किं नु उ मितायाः तस्या रुचिरं व

अशायिनां विधत्तकजलचारुनीः त्रापोत्फुल्लपुष्पानिकराकुलकेशपाशमः

सिंदूरसंलुलितमौक्तिकहारदन्तामाधनहेमकटुकारहसिस्मरामि ॥१५॥

रश्मिस्तु हेम आर्कश्च रोषितं हेमसुवर्णं यत्र तत्पुनः किं भूतायास्तस्या अतएव लजा वशात् पीडावसात् नतं न
स्यात्थानादु मितायास्तस्या वृजत्याः गच्छत्याः यद्दानं केवलं तस्या तत्स्मरामि किं नु उ मितायाः तस्या रुचिरं व
सिंदूरसंलुलितमौक्तिकहारदन्तामाधनहेमकटुकारहसिस्मरामि किं नु उ मितायाः तस्या रुचिरं व

जननेन रुचानायमनोहरेनेत्रलोचनेयस्यानां पुनः कथं भूतायास्तस्या अतएव लजा वशात् पीडावसात् नतं न
स्यात्थानादु मितायास्तस्या वृजत्याः गच्छत्याः यद्दानं केवलं तस्या तत्स्मरामि किं नु उ मितायाः तस्या रुचिरं व

अशायिनां गलितवधनकेशपाशास्तस्मिन् सुधामधुराधरे ॥

पीनोन्नतस्तनपुगोपरिचारुचुम्बीमुक्तावलीरहसिलालक्ष्मीस्मरामि ॥१७॥

देतादृशनाः यस्यासातां पुनः किं भूतायास्तस्या अतएव लजा वशात् पीडावसात् नतं न
स्यात्थानादु मितायास्तस्या वृजत्याः गच्छत्याः यद्दानं केवलं तस्या तत्स्मरामि किं नु उ मितायाः तस्या रुचिरं व

तां पुनः कथं भूतोऽस्मिन् सुधा मधुरा धरोऽस्मिन् तत्र यध स न त देव सुधा म त त याम धुरोऽस्मिन् चिकरः अधरोऽस्मिन् यस्याः
तां पुनः किं पीनो न त लक्ष्मि गोपारि चारु च्छि मुक्ता वली पीनो विपुलौ उन्नतौ च्छतरोऽस्मिन् यालनानां योऽपुनः युगलं तस्योप
रि चारु मनोरमं यथा स्याद्वेचुं विनीतं लक्ष्मि मुक्ता हारो यस्याः तां पुनः लोल दृशं लोले चंचले दृशं नेत्रयस्यां तां ॥ १७ ॥

अथापि तां धवल वस्त्रनि रत्न दीपमायामयुष्य पटलैर्दलितानां धकारे ॥

स्वप्नो मेहसि संमुखदर्शनांश्चालजामयार्तनेयनां मुखचितयामि ॥ १८ ॥

अथापि तां अनुचितयामि कुत्र धवल वस्त्रनि रत्न दीपमायामयुष्य पटलैः रत्नानि मनोहरा एव दीपा लेषां मालानि करलस्य मयुष्य पटलानि कि
यस्य यत्र वा तं तस्मिन् करल दीपमाल मयुष्य पटलैः रत्नानि मनोहरा एव दीपा लेषां मालानि करलस्य मयुष्य पटलानि कि
राजालानि ते हेतुभूतैः कथं भूतं स्वप्नो मेहसि संमुखदर्शनांश्चालजामयार्तनेयनां मुखचितयामि ॥ १८ ॥

मुखदर्शनेभिः सुखावलोकने उन्नाति स्थिता तां पुनः अतएव लज्जामयार्तनेयनां लज्जाया यद्वयं सा धसंते नार्तेनेत्रे लोचने
यस्याः सा तां ॥ १९ ॥ अथापि तां स्मरामि किं भूतां तां विरहवह्नि निषीडितां गीविरहो विरहोऽपि स एव वह्नि रतुललेन पीडितं संत
पुं अंगं देहो यस्याः तां पुनः किं कुरंग नयनां कुरंगस्य सारंगस्य नयने लोचने यस्याः तां पुनः किं सुरजैः कयात्रं सुरजस्य नि
धुवनं ॥

अथापि तां विरहवह्नि निषीडितां गीतन्वी कुरंग नयनां सुरजैः कयात्रं ॥

नानाविचित्रकृतमंडनमावहंती तां राजहंसगमना सुदती स्मरामि ॥ २० ॥

स एव कयात्रं श्रेष्ठाधार भूतां तां यात्रा द्योऽजहसि गोतु पुंसं केवर्तते पुनः आवहंती वारयंती कीनाना विचि
त्राणि अनेक विधरत्नादीनि तैः कृतं निर्मितं खचितं वायनमहं आभरणं तमपुन किं आवहंती वारयंती
किं नानाविचित्रकृतमंडनं नानाविचित्राणि अनेक विधरत्नादीनि तैः कृतं निर्मितं खचितं वायनमंड

नं आभरणं तत् पुनः किं राजहं सगुमनां राजहं सस्यगमनमिंसुनं यस्यां तां पुनः किमुदंतिं सोभनाय तस्याः तां कुं
 डकुट्यालाग्नशदसदशनामित्यर्थः ॥ १९ ॥ अथापि तां स्मरामि किंभूतां क्षितिं तले पृथिव्यां सर्वा गसुदरतया सर्वगा
 त्रमनोहरतया वरकामिनीनां श्रेष्ठनायिकानां मध्ये प्रथमं करेखां प्रथमा चासौ एक श्रेष्ठा चासौ रेखा च ना किंभू
 अथापि तां क्षितिं तले वरकामिनीनां सर्वा गसुदरतया प्रथमं करेखां ॥
 वृंगारनाटकरसोत्तमपानपात्रमकातात्मरामिकुसुमायुधवारारविनाम ॥ २० ॥
 तां वृंगारनाटकरसोत्तमपानपात्रं वृंगारकेलिकर्मसहवनाटकेन नयं तत्र समस्तस्योत्तमपानपात्रं पुनः किं
 भूतां कुसुमायुधवारारविनां कुसुमायुधवारारविनां ॥ २० ॥ अथापि तां सुदुर्जे मात्रं न हि विस्मरामि किंभूतां नाति
 मितवस्त्रमिमंगलग्नां श्रेष्ठेशरीरे लग्नां समिनां पुनः किं प्रौढप्रतापमदनानलनप्रदेहां प्रौढप्रतापः उयसिनः

प्रौढप्रतापमदनानलनप्रदेहः शरीरयस्याः तां पुनः किंवालां प्रौढप्रतापमदनानलनप्रदेहां ॥
 तां अनाथसरणां ननाथस्वामी सरणारक्षको यस्याः तां निराश्रयमित्यर्थः अतएवानुकंपनीयां अनुष्मत्स्यां
 पुनः कीप्राणाधिकां प्राणेभ्योऽधिस्थातां अतिप्रियशीमित्यर्थः ॥ २१ ॥ हहो इति संबोधने हे वत्स न सुकुमारगा
 अथापि तां निमित्तवस्त्रमिमंगलग्नां प्रौढप्रतापमदनानलनप्रदेहां ॥ बालामनाथरथनामनु
 कंपनीयां प्राणाधिकाक्षरामहं न हि विस्मरामि ॥ २१ ॥ अथापि तां प्रथमतो वरसुंदरीणां स्त्रे हे कयात्रे
 घटितामवनीश्वरुत्रिं हं होजविद्योगवह्नि सुकुमारगाः गात्रासौ दुलक्यत इति प्रणिचिंतयामि ॥ २२ ॥
 आश्रित्य येषु कोमलशरीरायाः ॥ विद्योगवह्निः विशेषानलमया सोढुं न सक्यते न वार्यते इति हे तां आवनीस
 पुत्री पृथिवी सात्मजा परिचितया मितवस्त्रं हरनलसंतापनासनार्थः मित्यर्थः किंभूतां स्त्रे हे कयात्रे घटितां स्त्रे

स्ययकयावरुणाद्यदि नानिमित्तानां केन न च विधाया क मध्ये वरसुंदरीणा मुन्नमनायिकानां मध्ये कुत प्रथमं सद्ये प्रा
क ॥ २३ ॥ अथापि इदं निमपित्तानां कांतां स्मरामि कथं भूतांतां विहसितानां विदोषे न ह सितमुखी पुनः कुच भारस्त्रां कुच भारे
राश्रवणतांतां पुनः क मुक्ता कलापवरी कृत करण देहां मुक्ता कलापेन समूहे न धवली कृत करण देहां यस्याः तां पुनः

अथाप्यहं विहसितानां कुच भारे न म्वां मुक्ता कलाप धवली कृत करण देहां ॥

न केलि मंदिर गतां कुसुमायुध स्य कांतां स्मरामि रुचि रोज्ज्वल पुष्प केतुं ॥ २३ ॥

किं केलि मंदिर गतां केलि मंदिर कीडा सनन न गता प्राप्ता तां पुनः किं कुसुमायुध स्य रुचि रोज्ज्वल पुष्प केतुं रुचिराम
नो हरा उज्ज्वला श्रुति स्फीता पुष्प केतुः कुसुमायुध कातां ॥ २३ ॥ अथापि तस्याः प्रियायाः वल भाया वचने स्मरामि
किं भूता वचने चातु सत दुर्लविताः कृतः समादरः मनो हरे वा उचि नो य अव क निख नीत कातर कथ्य मान सं की

र्णवर्ण रुचिरं अव क निख निने न गूढा श्रुति ने न कातर मद्यत कथ्य मान सुख मानं ते न सं की र्ण ये वर्ण श्रुत
निने रुचिर मनो हरे किं भूता या स्त स्याः सुतर क्रम विह लाया सुरताया सेन वि श्रं ताया ॥ २४ ॥ अथापि इदं निमपि
निधुवने सुरते जन्मा तरे पि अन्य स्मि न पि जन्म निता मनु चिंतयामि किं भूतांतां सुरत जा गर मी लि ता क्षी सुरतार्थ
अथाचातु शतर ललिता विनार्थ स्मरामि सुरत क स विह लाया ॥

अव क निख निने न कातर कथ्य मान सं की र्ण वर्ण रुचिर वचने प्रियाया ॥ २४ ॥

जागर स्नेने मिलिने युदि ते अक्षिणीय स्या तां पुनः सङ्ग य स्त्री गति तां सु केश या श्रा श्रु सो पुश्र सो अंग य स्या सरी रं
छांग लिता अधः पाति तां अशुक केश या शो वस्त्र शिरो रुह स्य समूहो य स्या तां पुनः अंगार वा रि रुह का न न राज हं सी
अंगार व वारी रुह का न न पद्म वने तस्य राज हं सीम् ॥ २५ ॥ अथापि पुनरहं दिवसा वसाने न्यामि न द स्वर्ग पवर्ग

त्रिदशालयमोचो राजसुखे न स्मरामि किं भूतां पुराणी प्रमात्रि शूर्यं क्तां पुनः मृगशवकाक्षी मृगशवको वा त
 तस्याक्षिणी यस्यातां पुनः पीयूषं पूर्णं कुचं भयुगं वहंती पीयूषं मृतेनेन पूर्णं पुरितो कुचं कुभोजयो युगं युगं लंनडा
 रयंति श्रयवर्गं स्नागमोक्षयो रित्ये ॥ २६ ॥ अथापि ह धीरा सजनय रिडता इति प्रलोभुना प्रकारेण मे मम बुद्धि व
 अथापि तां सुरज जागरसी लिता संयष्टां गयष्टि गलितां शुभं के रूपं शां ॥
 अंगारवारि ह ह काननं राजहं सी जन्मांतरे निधुवने पनु चितया मि ॥ २७ ॥
 लादि हंत काले प्रतिमुहुर्न वारं तो विस्मय करे आश्चर्यं करी वलति प्रकाशयति इति योजना किं कृत्वा त्रिदशाने
 वं विहस्य सत्को इति केन प्रकारेण प्रकाशयति मम कांता इति अत्र जानने पि शान बान पि अहं किं करोमि तस्या
 र्द्धरा न हि मम सका मिदं च दीयं विस्मरामि तनि दा मा कर्तव्या मान्य जन कृते नि दा रि हार ॥ यस्या दुवने वस

१२

वं सा इति भावः ॥ २७ ॥ अथापि तां राजपुत्री एतादृशी स्मरामि कीदृशी मदीयं गमनं प्रति इति अमुना प्रकारेण उदी
 तां जनैक धितां वाचा वचनं शुद्धा मा करार्यं भीरु हरि मि वत कक रं गी मि वचं च लाक्षी इतस्ततः प्रसारित नयनां किं
 अथापि तां पुराणी मृगशवकाक्षी पीयूषं पूर्णं कुचं भयुगं वहंती ॥ पश्याम्यहं यदि पुनर्दिवशाव
 साने स्वर्गाय वर्गं न च राजसुखं स्मरामि ॥ २८ ॥ अथापि विस्मयं करि त्रिदशान्विहाय बुद्धिर्वलाव
 लति मे किमहं करोमि ॥ शानं न पि प्रतिमुहुर्न मिहं त काले कांते ति वल भत रेति ममेति धीराः ॥ २९ ॥ अ
 थापि तां गमने मिश्रुदितां मदीयं शुद्धैव भीरु हरिणी मि वचं च लाक्षी वाचां स्वलक्षि गलदं भुजला कुलाक्षी
 भूतां तां स्वलक्षि गलदं भुजलाक्षीं स्वलंती मति चं शमा गदती विशे च न गल न्यत शदं भुजलं तेन आकुले व्याप्रे अक्षि
 णीयस्याः सायः चान्कर्मधारयः ॥ पुन किं भूतां यह शोक विनम्र वक्तां यह शोक के ना शिदुः खेन विनम्रं अवनतं वक्तां सु

खेयस्याः साक्षात् ॥ २८ ॥ अथापि नास्मि किं भूतो नास्मि विद्यो गविषो यमेयां क्षणमुहूर्त्तनायथा स्यादेवं विद्यो
 गो गोविन्दे वत्सस्मि दिवे रागरे लेन उपस्थादृशीनां मुनः संगे संवधे सति पुनः भयवहतराश्च तथैव अस्मत्ताभि
 धिकां शुभमेनाभिधिकां स्मयितां मुन्यापि विधानं संनमन्तस्मात्सुखी भवन्ति अतएव मजीवधारणकरी मम
 संवितेयामिगुरुशोकविजे सर्वको ॥ २९ ॥ अथापि नास्मि विद्यो गविषो यमेयां संगे पुनवहतरा
 रामस्मत्ताभिधिकां ॥ मजीवधारणकरी मदनोत्सवं दुः किं प्रत्यक्षे केशवहरे सुदन्ती त्पराभि ॥ ३० ॥
 प्राणावलंबनकर्तृमुपुनः मदनोत्सवं दुः किं पुनः सुदन्ती सोभनादृशीनां सैव संसारसारं नोभिषायेता
 हवत्सा केशवहरे किं किं प्रयोजनं एषा स्मरणेन किमपि प्रयोजनं अभिषायेतः प्रत्यक्षे केशवहरेणां स्मरणं मुक्ति
 करणं मुक्तौ च सुखदुःखभावः ॥ अतो न किमपि प्रयोजनं न स्यात् स्मरणेन सुखमेव अतस्मात्मेव स्मरामि ॥ ३१ ॥

गुरो न कानास्यस्यपि याया मुखद्रादरां तुल्यवदनं जगति संसारे जातु कदाचिदपि दृशतु क्षुधा अथापि अथ पर्यन्तम
 पिमया न दृष्टं नावलोकितं किं भूतेन मया लापुणं वातुर्यं पूर्वकं यथा स्यादेव यतः तापि जलेन निरूपयतापि कुत्र
 वधूनां सुंदरीणां जातिविधेयद्विनीत्यादि जातिविधानं यि किं भूतस्य कानास्यस्य सौंदर्यं निजितरति द्विजराज
 अथापि नास्मि निपुणं यतना मयापि दृष्टं दृश जगति जातिविधेयं ॥
 सौंदर्यं निजितरति द्विजराज कानेन कानास्यस्य दृशवदनं गुरो न ॥ ३२ ॥
 काने सौंदर्यं न सुंदरतया निजितरति रत्नतारति द्विजराज्ययाः कामस्वीचदयोः कानि सोभायेन न तस्य ॥ ३३ ॥ मद
 र्थं संनिमित्तं तया राजकेन्यथा बहुविधं नाना प्रकारं कार्यं रोपि किं न कृतं किं न अनेन प्रकारेण सर्वकृतं न कृतं म
 यानसकानेन पार्यते इति हेतो अथापि ये मम मने स्थिते व्यथते दुःखी भवति कस्य निराजगृहं सदनं मयि

नीचमानेसतिकेः अतएववारिपुरुषैः किं भूतैः उवाच भीषणकरैः अत्रिः सहभयानकहस्तैः अतएवयमदृजक
 ल्यैः सत्तांतककिंकरदृशः ॥ ३१ ॥ ममवलभायातत्पूरादृशसुखं पुराचन्द्रमनोहरवदनं निशिदिवाशेवि
 श्रयायिराजगृहेतोममिनि यमानेदुर्वारभीषणकरैः समदृजकल्यैः ॥ किं किंतया बहुविधं न रुजं स
 दर्थं वक्तुं न सक्यत इति व्यथते मनो मे ॥ ३२ ॥ श्रयायिनां निशिदिवा हृदयेदुनोति परेण सुंदर
 सुखं ममवलभाया ॥ लावण्यनिर्जितरतिक्षतकामदयं भयपुनः पुतिदिनं न विलोक्यते यतः ॥ ३३ ॥
 दिवहृदयेदुनोति पीडयति किं यददेराभयः पुनरपि पुतिपटे पुतिक्षरां पुरेग्रेण विलोक्यते न दृश्यते किं भूतं
 लावण्यसौख्यं न निजितारति कामपत्नीयननं अतएव क्षतकामदयं न क्षतः रेचदितः कास्यमदनस्य दर्पो गर्वीये
 ननतः ॥ ३४ ॥ श्रयायिवलेन वचनेन मसाकृत्वा नांतथातेन प्रकारेण संविंश्यामि यथा जन्मांतरेपि अन्यस्मिन्

पिजन्मनि ममसैव गतिः स्यात् ननु केचनीतायं कथं भूतां अविह विहतां स्त्रीगुणैरखडितामपुनः किं पुनरिति नृनिं
 नः ममजीवितासं ममजीविने जीवते आसां पुन्यासाय स्यातां पुनः नान्योपमं कनव योवनभारसारं अनेन भो यम
 क्रोडयोगकृतः नवयौवभारत्यारः स्थिरो सो यस्याः सानाम् ॥ ३५ ॥ श्रयायिक्वरोयिमदीयं मनसुतरां मुदंति मोह
 श्रयायिनामविहतां मनसा चलेन संविंश्यामि युवती ममजीवितासां ॥ नान्यापमं कनव
 योवनभारसारं जन्मांतरेपि ममसैव गतिर्यथा स्यात् ॥ ३६ ॥

ये पुनैकैतिकथं यथा स्यात् न हृदयवदनपंकजगंधलुब्धाभ्याम्यद्विरेफचयं विजगत्सुगमे यथा स्यात् तथा न हृद
 नपंकजगंधलुब्धा लंपता संतः भाम्यतः यद्विरेफाः भमरास्तेषां च येन स सुहेन च विजगत्सुगमे यथा स्यात् तथा क
 षांकारा लीलावधूतकरपलवकं करानां लीलाविलासेन अवधूतो चलितो यो करवल्लो पलव सदृशो हस्तो

तथैककणानिवलयानिनेषां ॥ ३४ ॥ अथापि अहमिति स्मरामि इति नि किं सातदेवनखयटेन खक्षते प्रयत्नाद
 क्षतिविलोकयति च जागर्ति च इति स्मरामि नत किं मया यत्न न मंडले कुचस्थाने दंतं कथं भजेन आत्मधुपाने
 अथापि न ददनपंकजगराडलुवा भाम्यद्विरेफचयचुं वितगडयुग्मम् ॥ लीलावधूतकरयलवक
 करानोकारोपि सुर्धतिमनः सुतरं मदीयम् ॥ ३५ ॥ अथापि सानयदेलेन मंडले यदेतं मया
 समधुपानविमोहिनेन ॥ उद्विनरोमपुलकैर्वहुभिः प्रयत्ना जागर्ति रक्षति विलोकयति स्मरामि इ
 विमोहिनेन सुखमलस्य यन्मधुपानमतेन विमोहिनेन तेन कथं भक्ता सावहुभिः उद्विनरोमपुलकैः उद्विनरोमा
 चेलसिंहालक्षणात्तीया ॥ ३५ ॥ अथापि अहमिति स्मरामि इतीति किं कोयविमुखी कृतगंतुकामा सति ये देव
 पूर्वप्रयमंडलवचोपतिनददाति यत्तु क्षरेन प्रयच्छति तदेव वं वामिमुखकमलमीत्यर्थः यदा भ्रंशोदिति हे प्रिय

ममेप्राणवलमेतव दासो हं मां भजस्व अनुग्रहान् इत्युक्ता न स्याः यदेचरणागुणे पतिनो स्मिन्नहं स्मरामि को
 यविमुखी कृतगंतुकामेति को येन को धेन विमुखी कृता चासौ गंतुकामा चेति विग्रहः ॥ ३६ ॥ अथापि समम
 न इति हेतोः धावति गच्छति अत्राहं किं करोमि इति कस्मादेतोः मदीयकालः सखीभिः साई वा सगृहे अतिश्र
 अथापि कोयविमुखी कृतगंतुकामा नो केवचप्रतिपदानियदेव पूर्व ॥
 वं वामिरोदिति भ्रंशं पतिना स्मया देदासस्तव प्रियतमे भजमा स्मरामि ॥ ३६ ॥
 त्वर्थयानुदगच्छति किं भूते वा सगृहे सुकान्तेशोभना कोना सत्या रोश्वरी नत्रयत्रतस्मिन् पुनः कथं भजेकां
 ता प्रगीतपरिहासविचित्रनृत्येकांताभिः सुंदरीभिः पुगीतः कृतो यः पारहासः सख्यविचित्रं अन्यद्वृत्तेन नृ
 नाटकं यत्र तत्रास्मिन् पुनः कथं भूते वा सगृहे कीडाभिरामे ॥ ३७ ॥ अथापि अहं खलु निश्चयेन साधका भ

बतिइतिनेचवेदीनजानामिइति किंलुपतेरिद्वस्यशायागतायत्नीउर्वशीकिंअथवाकस्मस्यलक्ष्मीकिं
 धात्रेववसनेवत्रिजगतःत्रैलाक्यस्यपरिमोहनायवशीकरणायनिर्मिताकिंवायुवतिरत्नदिदक्षयात्रो
 अथापिधावतिमनकिमहंकरेमिसोर्द्धःसखीभिरनीवासगृधुकांतेकोतापुगीतपरिहासविविन्न
 नृत्यक्रीडामिरामइतियातुमदीयकालः॥३०॥अथाप्यहंनखलुवेदीकिमीशपत्नीसायागता
 सुरपतेरथकस्मलक्ष्मि॥धात्रेवकिंत्रिजगतपरिमोहनायसानिर्मितायुवतिरत्नदिदक्षयावा॥३१॥
 सुहृदिदुष्टमिच्छासहेति॥३२॥अथापिमममतापरिग्रहेयत्नीजगतिसेसारेवर्णवितुंगणानिसंघप्रापयितुं
 काश्चिन्नोपिनशक्नोति किंभूताअदस्नशरुहिंनदृष्टासादसितुल्यायस्याःसानर्हिचर्णयितुंकःसकृदन्नाह
 खलुनिश्चयंयनदृष्टोःरुभयोःशरुशयाःतुल्यायोःहृदस्तसखपरंकेवलंयदिशक्नामवेन्ननुअन्यःकश्चित्तस्य

हृदयवर्णयितुंशक्नोभवेत्तत्पर्यःपरिग्रहशब्दोज्ज्वललिंगःयत्नीवावाचकःपुसिवर्तते॥३३॥अथातांकोस्मरामिकिभूः
 अश्रुतेजलरिधारयंतीम॥किंभूतेनयनकजलमिश्रंनयनकजुलेनलोचनांजनेनमिश्रमिलितेपुनःवि॥श्रीन
 कर्णयुगलंकर्णयुगलेश्रवणाद्वयेमिश्रान्तमुपगतंततपुनःविरुक्त्वविशेषेणारुह्योपुपितापुनःचनपीनययोधरं
 अथापिताजगतिवर्णयितुंनकश्चिच्छक्नोतिदृष्टिशरुशीचपरिग्रहमे॥दृष्टदृष्टोःशरुशयाःखलुयेनरुये
 शक्नोभवेद्यदिसखपरंतुनान्यः॥३४॥अथापितानयनकजलमिश्रमश्रुविश्रान्तकर्णयुगलं
 धनीविरुहं॥कांतास्मिच्चनपीनययोधराद्यास्यामामनेत्यग्रणगौरवशाम्भवासी॥३५॥
 व्याघ्रनौकधिनौस्थलौयोयोधरताभ्यामाद्यापुनःश्यामामसन्नातांमधुरभाभिनीचनदुर्लभाभावश्याम
 कर्णवश्यामामधुरभाधिराणीअपुंशुताभवेद्यामाश्यामाघोडशवाधिंकी॥३६॥अथापिइदानीमपिअह

यदि न कृतं वदन् प्रपद्ये प्राप्ते भित्तिरहितथा च वामिच्च न्यो न्यवक्तुं पुण्ययोगकरो मितथा कथं यथा विरहो विद्यो
 गोमममनो नयथनेन पीडयति मत्किं वक्तुं सुनेरपि निष्ठहस्यापि चेत्तोमानसहरेदाकर्षयति अस्मदीय
 अथापि निर्मलशरद्वत्तिगोरकांतिचेतो मुनेरपि हरकिमुतास्मदीयम् ॥
 वक्तुं धारसमये यदि तेत्युयं चेत्तु वाम्यहं न विरहो व्यर्थं न मनो मे ॥ ४७ ॥
 मत्मा कीनते वो हरन् किमुतः अत्र किं तद्वक्तव्यं किं भूतं वक्तुं निर्मलसरद्वगोरकांति निर्मलोषस् न्यो य
 शरद्वत्तिश्च दुस्तु वक्तुं कांति यस्य तत्पुनः किं भूतं धारसमथं अमृतरसविकारम् ॥ ४८ ॥

१७

तवलने उस्माकं किं फलमिन्यत आह अथापि नो जति तिसु कतिनः पुरयवतो जनाः अत्रंगी कृतं लीकनं यावज्जी
 वं पारिपालयति रक्षति दृष्टान् दर्शयितुमाह हरेमाहो देवः अथापि यि येन कालं यावत् कालकूटगरलं नो जतिन
 न्यजति किल किलेति पुराणा दो अयं ते समुद्रमथनेन कालकूट उधितस्ततेजसा स्त्रै लोका दग्धं उपक्रान्ते तं शो दुको
 यिन ससाकतकारां पुराहरेणां गी कृतं मत्तप्यपि न न्यजति अपरदृष्टान्तमाह खलु निश्चयं कर्म कसठः ए
 व केन कृत्वा धारणी भूमी अथापि यि येन दिवशं यावत् विभर्ति धारति कर्मरूपिना मुना पुरा एषेन एधिषी धार
 यिष्यामि इत्यंगी कृतं सोयथापि नां धारणी धारयत्येव न न्यजति अपरदृष्टान्तमाह अभा निविः समुद्रः अथा
 पि इयं कालं यावत् वादवाग्नी वादरूपिण मग्निं विभर्ति धारयति किं भूमा दवाग्निं दुसहं सो दु स कं वाग्नि

ह्योगिनः समुडेति छति इति यौ राशि की तिसिद्धं सो ष्या श्या पिन्नर क्षति नन्यजति अतश्च ष्या भिरपि यदंगी कृत
मस्मिन्नपरिपालनीयति निवक्तुं राशयः ॥ ॥ अशानी गृहि हरः किल काल कूट कुर्मी विभर्ति धरनी खलु
एव केन ॥ अंभो निधिर्वहति दुस्सह वाड का गति मंगी हत सुहृन् परिपालयेमी ॥ ५० ॥ इति श्री चोहक विनाश
कपंचासिका सटीका समाप्तः ॥

आशा मकराधि

938

INDIA ARCHIVES